

การนำนโยบายการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไปปฏิบัติ

กฤตติกา เสวตอมรกุล

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร

kittika.saw@dpu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความเรื่องการศึกษาการนำนโยบายการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไปปฏิบัติ มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไปปฏิบัติ และ 2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการนำนโยบายการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นบทความวิชาการ โดยผู้เขียนได้ทำการวิเคราะห์และเรียบเรียงจากการถอดบทเรียนในที่ประชุมคณะกรรมการการพาณิชย์ ในคณะกรรมการการพาณิชย์และทรัพย์สินทางปัญญา สภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 11-12 เรื่องพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เพื่อยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตร ในฐานะที่ปรึกษาคณะกรรมการการพาณิชย์ ทั้งนี้ได้มีการศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งข้อมูลต่างๆ โดยผลการศึกษามีดังนี้ 1. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไปปฏิบัติ มี 4 ปัจจัยคือ 1) การขอการรับรองมีขั้นตอนที่ซับซ้อน ขัดกับหลักปฏิบัติทั่วไปของเกษตรกร 2) อุปสรรคด้านการจำหน่าย 3) เจ้าหน้าที่ตรวจสอบไม่เพียงพอ 4) ผู้บริโภคขาดความเข้าใจด้านอาหารปลอดภัย และ 5) ผู้ส่งออกมีความต้องการสินค้าที่ผ่านการรับรองมาตรฐานที่มากยิ่งขึ้น ซึ่งถือเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการนำนโยบายการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไปปฏิบัติ 2. ข้อเสนอแนะแนวทางการนำนโยบายการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไปปฏิบัติ ภาครัฐควรเข้ามาบริหารจัดการเพื่อให้ประเทศไทยมีสินค้าการเกษตรที่ปลอดภัย ดังนี้ 1) รัฐบาลควรผลักดันให้สินค้าเกษตรปลอดภัยเป็นวาระแห่งชาติ 2) เร่งการพัฒนาบุคลากร/เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้านการให้คำปรึกษาและตรวจสอบการรับรอง 3) การพัฒนาเกษตรกรยุคใหม่ ให้มีศักยภาพการผลิตตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ได้ 4) การสร้างการสามารสร้างการรับรู้สินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย และ 5) มาตรการสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรรายใหม่ที่ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ทั้งนี้หน่วยงานภาคเอกชนควรให้ความมือในการจัดจำหน่ายและผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ด้วย

คำสำคัญ : การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี, สินค้าเกษตรปลอดภัย, ผลิตตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

Good Agricultural Practices (GAP) Policy Implementation

Kittika Sawamornkul

Faculty of Public Administration Dhurakij Pundit University, Bangkok

kittika.saw@dpu.ac.th

Abstract

The objectives of this article on the study of good agricultural practice policy (GAP) are: 1. To study the factors affecting the implementation of the Good Agricultural Practices (GAP) policy and 2. To suggest guidance. Good Agricultural Policy (GAP) practice, which is an academic article. The authors analyzed and compiled lessons from the lessons learned at the commercial subcommittee. In the Commission on Commerce and Intellectual Property 11-12 House of Representatives on the issue of Guidelines for Promoting Good Agricultural Practices (GAP) to raise the quality of agricultural products. As an advisor to the Subcommittee on Commerce There has been additional studies from various sources of information. The results of the study are as follows: 1. The study of factors affecting the implementation of the Good Agricultural Practices (GAP) policy has four factors: 1) Getting certification involves a complex process. This is contrary to the general practice of farmers. 2) Barriers to distribution. 3) Insufficient inspectors, 4) consumers lack understanding of food safety, and 5) exporters demand more certified products. This is a major obstacle to the implementation of the Good Agricultural Practices (GAP) policy. 2. Guidance on the implementation of the Good Agricultural Practices (GAP) policy. Safe agricultural products are as follows: 1) The government should push to make agricultural products safe as a national agenda. 2) Accelerate the development of personnel / staff involved in advising and verifying the certification. Produced in accordance with Good Agricultural Practices (GAP) 4) the creation of a third generation of awareness of agricultural products and food safety and 5) incentive measures for new farmers to comply with good agricultural practice standards (GAP), however, the private sector should provide expertise in the distribution and manufacture of products that meet the Good Agricultural Practices (GAP) standards.

Keywords: Good Agricultural Practices, Safe Agricultural Products, Produced in accordance with Good Agricultural Practices.

บทนำ

การผลิตพืชพันธุ์ทางการเกษตรในปัจจุบันผู้ผลิตมักอยากได้ผลผลิตในปริมาณมาก มีผลผลิตที่สวยงามน่ารับประทาน และนำไปขายได้ในราคาที่ดีการเกษตรจึงเริ่มเปลี่ยนแปลงไปจากการปลูกแบบธรรมชาติ เป็นการเร่งผลผลิต และการใช้สารเคมีในการป้องกันศัตรูพืช ทำให้สารพิษต่างๆมาในรูปแบบของสินค้าการเกษตร และตกไปยังผู้บริโภคในรูปแบบของอาหารต่างๆ อีกทั้งการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารของประเทศไทยนั้นยังไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภคเท่าที่ควร เนื่องจากมีสารเคมีตกค้างมีศัตรูพืชและจุลินทรีย์ปนเปื้อน ทำให้คุณภาพและความปลอดภัยของผลผลิตไม่เป็นไปตามมาตรฐานสากลและมาตรฐานของประเทศผู้นำเข้า

การผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัยโดยการรับรองของประเทศไทยนั้นมี 2 ลักษณะคือ 1. สินค้าเกษตรอินทรีย์ (Organic) และ 2. สินค้าเกษตรที่ผ่านการรับรองหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ทั้งนี้ประชาชนผู้บริโภคทั่วไปอาจมีความเข้าใจว่าผักผลไม้ที่ปลอดภัยนั้นจะเป็นสินค้าเกษตรอินทรีย์ (Organic) เท่านั้น และมักมีราคาสูงกว่าผักผลไม้ตามท้องตลาดทั่วไป ดังนั้นผู้ที่มีกำลังซื้อสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพปลอดภัยจึงเป็นผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการรับสารเคมีจากการบริโภค ทั้งนี้ภาครัฐได้มีมาตรการส่งเสริมให้ผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้ส่งออก ให้ผลิต บริโภคสินค้าเกษตรที่ผ่านการรับรองหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ซึ่งเป็นมาตรฐานที่สากลรับรองและสามารถส่งออกได้ เป็นทางเลือกสุขภาพให้แก่ผู้บริโภคอีกทาง โดยที่ราคาสินค้าเกษตรที่ผ่านการรับรองหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ซึ่งถือว่าปลอดภัยต่อการบริโภค และมีราคาที่เข้าถึงได้ง่าย ผู้เขียนได้ทำตารางเปรียบเทียบสินค้าเกษตร 3 รูปแบบ ดังนี้

ตารางเปรียบเทียบ สินค้าเกษตร 3 รูปแบบ	1. สินค้าเกษตรอินทรีย์ (Organic)	2. สินค้าเกษตรที่ผ่านการ รับรองหลักปฏิบัติทางการ เกษตรที่ดี (GAP)	3. สินค้าเกษตรทั่วไป
สารเคมี	ไม่ใช่	ใช้ตามคำแนะนำ/ควบคุม	ไม่มีการควบคุมการใช้
ปุ๋ยเคมี	ไม่ใช่	ใช้ตามคำแนะนำ/ควบคุม	ไม่มีการควบคุมการใช้
ปุ๋ยคอก/น้ำหมักจากพืช	ใช้ได้ ต้องมาจากพืช/สัตว์ที่ เป็นเกษตรอินทรีย์เท่านั้น	ใช้ได้	ไม่มีการควบคุมการใช้
สารเคมีตกค้าง	อาจพบได้ เช่น สารตกค้าง จากสิ่งแวดล้อมต่างๆ	พบได้ในปริมาณที่ควบคุม	พบในปริมาณมาก
ราคา	สูง	ปานกลาง	ถูก
ความปลอดภัย	ปลอดภัย	ปลอดภัย	ไม่ปลอดภัย
สัญลักษณ์			ไม่มีสัญลักษณ์
แหล่งจำหน่าย	ตลาดสด ซูเปอร์มาร์เก็ต แหล่งเกษตรอินทรีย์ต่างๆ	ตลาดสด ซูเปอร์มาร์เก็ต	ตลาดสด ตลาดชุมชน ซูเปอร์มาร์เก็ตบางแห่ง
การส่งออก	ผ่านการรับรอง สามารถส่งออกได้	ผ่านการรับรอง สามารถส่งออกได้สามารถ	ไม่ผ่านการรับรอง ไม่สามารถส่งออกได้

ตารางที่ 1 ตารางการเปรียบเทียบสินค้าเกษตร 3 รูปแบบ

ที่มา: ศูนย์เครือข่ายข้อมูลอาหารครบวงจร (2562)

อย่างไรก็ตามประชาชนทั่วไปยังไม่ทราบข้อมูลด้านสินค้าเกษตรปลอดภัยเท่าที่ควร จึงมีความต้องการบริโภคสินค้าเกษตรทั่วไปที่ไม่ผ่านการรับรองด้านความปลอดภัย อีกทั้งยังคงมีเกษตรกรในฐานะผู้ผลิตบางส่วนนั้น ยังขาดความรู้ ทักษะและความชำนาญในการผลิต เป็นการผลิตด้วยความเคยชิน ไม่มีการป้องกันและความคุมการใช้สารเคมีต่างๆ ทำให้เกิดปัญหาแก่เกษตรกรผู้ผลิตเอง และผู้บริโภค อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย ทั้งนี้ภาครัฐจึงได้ให้การสนับสนุนให้เกษตรกรให้ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ (Organic) และสินค้าเกษตรที่ผ่านการรับรองหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) แต่เนื่องจากการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ (Organic) มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก และจำเป็นที่จะต้องควบคุมสภาพแวดล้อมต่างๆ ให้ปราศจากสารเคมี ตั้งแต่สภาพดินที่เพาะปลูก สภาพเมล็ดพันธ์ สภาพน้ำ เป็นต้น ส่วนสินค้าเกษตรที่ผ่านการรับรองหลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) นั้น มีขั้นตอนต่างๆ ที่เกษตรกรสามารถปรับเปลี่ยนจากการทำเกษตรทั่วไปมาเป็นเกษตรที่ผ่านการรับรองได้ ดังนั้นภาครัฐจึงได้มีนโยบายการผลิตทางการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสม (GAP) ขึ้นมา

เครือข่ายเตือนภัยสารเคมีกำจัดศัตรูพืชได้เปิดเผยผลการตรวจสอบผักและผลไม้ประจำปี 2563 โดยสุ่มตรวจผักผลไม้ทั้งหมด 509 ตัวอย่างจากทั่วประเทศ โดยประกอบไปด้วยผลไม้จำนวน 9 ชนิด ประกอบด้วย ส้มโอ ส้มแมนดารินนำเข้า ลองกอง น้อยหน่า แก้วมังกร ฝรั่ง ส้มสายน้ำผึ้ง พุทราจีน และองุ่นแดงนอก ผักจำนวน 18 ชนิด ประกอบด้วย ข้าวโพดหวาน มันฝรั่ง หน่อไม้ฝรั่ง กระเจี๊ยบเขียว แครอท ถั่วฝักยาว บร็อกโคลี่ หัวไชเท้า ผักบุ้ง มะระ กะเพรา กวางตุ้ง ผักชี มะเขือเทศผลเล็ก คื่นช่าย ขึ้นฉ่าย พริกแดง และพริกชี้หนู และของแห้ง 2 ชนิด ได้แก่ พริกแห้ง และเห็ดหอม โดยส่งตัวอย่างทั้งหมดไปตรวจที่ห้องปฏิบัติการในประเทศสหราชอาณาจักร ซึ่งสามารถตรวจวัดผลได้ครอบคลุมสารเคมีกำจัดแมลงและเชื้อรา (ไม่รวมสารเคมีกำจัดวัชพืช) กว่า 500 ชนิด และได้รับรองมาตรฐานระหว่างประเทศ (ISO17025) ผลการตรวจวิเคราะห์พบว่า มีผักและผลไม้มากถึง 58.7 % ที่พบสารพิษตกค้างเกินมาตรฐาน ทั้งนี้โดยผักที่พบการตกค้างเกินมาตรฐานมากที่สุดคือ มะเขือเทศผลเล็ก พริกชี้หนู พริกแดง ขึ้นฉ่าย คื่นช่าย พบตกค้างเกินมาตรฐานทั้งหมดทุกตัวอย่าง (100%) จากที่เก็บมาชนิดละ 16 ตัวอย่าง ผักผลไม้ที่พบการตกค้างรองลงมาได้แก่ กะเพรา (81%) มะระ (62%) ผักบุ้ง (62%) หัวไชเท้า (56%) บร็อกโคลี่ (50%) ถั่วฝักยาว (44%) แครอท (19%) กระเจี๊ยบเขียว (6%) และหน่อไม้ฝรั่ง (6%) ส่วนมันฝรั่งพบการตกค้างในระดับไม่เกินมาตรฐาน และข้าวโพดหวานไม่พบการตกค้างเลย (เครือข่ายเตือนภัยสารเคมีกำจัดศัตรูพืช, 2563) จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นถึงสารพิษที่มาให้รูปแบบของสินค้าการเกษตร และสินค้าการเกษตรที่ไม่ได้มาตรฐานไม่ผ่านการรับรองความปลอดภัยนั้น ถือเป็นภัยต่อผู้บริโภค (เครือข่ายเตือนภัยสารเคมีกำจัดศัตรูพืช, 2563)

ทั้งนี้ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าว จึงได้ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ตามระบบการจัดการคุณภาพ หลักปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) โดยระบบที่ป้องกันหรือลดความเสี่ยงของอันตรายที่เกิดขึ้นในสินค้าเกษตรและอาหาร ที่ผ่านมามีประเทศไทยได้มีการประกาศเพื่อควบคุมมาตรฐานสินค้าเกษตร ในปี 2552 โดยกำหนดให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกาศใช้เกณฑ์มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (มกษ. 9001-2552) ต่อมาในปี 2556 ได้มีการพัฒนาปรับปรุงให้มาตรฐานมีเนื้อหาสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปของสถานการณ์โลก และเป็นไปตามข้อตกลงภายใต้กรอบงานพิมพ์เขียวของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) จึงเป็นเหตุให้คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรจึงเห็นสมควรให้ปรับปรุงแก้ไข มกษ. 9001-2552 เพื่อให้ผลิตผลการเกษตรของไทยเป็นที่ยอมรับด้านความปลอดภัยอาหารและคุณภาพเหมาะสมในการบริโภค โดยการผลิตที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม รวมถึงสุขภาพ ความปลอดภัยและสวัสดิภาพของเกษตรกร (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, 2556)

โดยการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) นั้นหมายถึง แนวทางในการทำการเกษตร เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีและปลอดภัยตามมาตรฐานที่กำหนด โดยขบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค ปราศจากการปนเปื้อนของสารเคมีไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้ ผลผลิตสูงคุ้มค่าการลงทุน การผลิตตามมาตรฐาน GAP ก่อให้เกิดความยั่งยืนทางการเกษตร สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม มาตรฐาน GAP เป็นมาตรฐานที่ครอบคลุมการผลิตสินค้าเกษตรอย่างครบวงจร ตั้งแต่ ปัจจัยการผลิต การผลิต การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว การบรรจุหีบห่อ และการขนส่งการผลิต สำหรับการผลิตสินค้าเกษตร 3 ประเภท ได้แก่ 1. พืชผล เช่น ผัก ผลไม้ ชา กาแฟ ฝ้าย ฯลฯ 2. ปศุสัตว์ เช่น วัวควาย แกะ หมู ไก่ ฯลฯ และ 3. สัตว์น้ำ เช่น ปลาน้ำจืดประเภทปลาตัว ยาวมีเกล็ด ดังเช่น ปลาช่อน และปลาเทราท์ กุ้ง ปลา สังกะวาด ปลานิล ฯลฯ (กรมวิชาการเกษตร,2560)

จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวผู้เขียนมีความสนใจที่จะศึกษาการนำนโยบายการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไปปฏิบัติ โดยมีคำถามการวิจัย คือ ปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไปปฏิบัติ ทั้งนี้ได้ศึกษาและเรียบเรียงเป็นบทความวิชาการเพื่อจะนำไปต่อยอดสู่การทำวิจัยครั้งต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไปปฏิบัติ
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการนำนโยบายการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไปปฏิบัติ

เนื้อหาของบทความ

1. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไปปฏิบัติ

นโยบายการทางการเกษตรที่ดี (GAP) คือ การกำหนดมาตรฐานสินค้าการเกษตร การส่งเสริมการเกษตรปลอดภัย การควบคุมและตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งนี้จะทำให้ภาคการเกษตรของไทยปลอดภัย มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้การนำนโยบายการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไปปฏิบัติขึ้นขึ้นอยู่กับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีกรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม โดยตัวแทนหน่วยงานดังกล่าวได้เข้าร่วมในที่ประชุมคณะอนุกรรมการการพาณิชย์ ในคณะกรรมการการพาณิชย์และทรัพย์สินทางปัญญา สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2563 ซึ่งผู้เขียนมีโอกาสได้เข้าร่วมในฐานะที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการการพาณิชย์ และได้ศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารต่างๆ เพื่อนำมาประกอบการเขียนบทความในครั้งนี้

จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไปปฏิบัติ มี 4 ปัจจัย ดังนี้

1.1 การขอการรับรองมีขั้นตอนที่ซับซ้อน ขัดกับหลักปฏิบัติทั่วไปของเกษตรกร

มาตรฐาน GAP (Good Agricultural Practices) กำหนดเป็นมาตรฐานสินค้าผักและผลไม้ไทยระดับฟาร์มหรือแปลงปลูก การตรวจระบบ GAP จากกรมวิชาการเกษตรโดยมีการกำหนดหลักปฏิบัติ ดังนี้ 1. แหล่งน้ำต้องมาจากแหล่งสะอาด ไม่มีสิ่งเจือปน 2. ไม่มีสารปนเปื้อนในดินที่ก่อให้เกิดการปนเปื้อนในผลผลิต 3. ในวัตถุดิบตรายในการผลิตตามข้อบังคับของกรมวิชาการเกษตร 4. การเก็บรักษาและขนย้ายต้องมีโรงเรือนที่ได้มาตรฐาน 5. มีการบันทึกข้อมูลการใช้วัตถุดิบตรายและป้องกันศัตรูพืช 6. ปลอดภัยต่อสุขภาพหลังเก็บเกี่ยว 7. มีการคัดแยกคุณภาพของผลผลิตออกอย่างชัดเจน และ 8. เครื่องไม้

เครื่องมือในการเก็บเกี่ยวต้องสะอาดและปลอดสารปนเปื้อน โดยมีลำดับข้อกำหนด เกณฑ์ที่กำหนด และวิธีการตรวจประเมินตามตารางดังนี้

ลำดับข้อกำหนด	เกณฑ์ที่กำหนด	วิธีการตรวจประเมิน
1. แหล่งน้ำ	- น้ำที่ใช้ต้องได้จากแหล่งที่ไม่มีสภาพแวดล้อมซึ่งก่อให้เกิดการปนเปื้อนวัตถุอันตรายและจุลินทรีย์	- ตรวจสอบพินิจสภาพแวดล้อมหากอยู่ในสภาวะเสี่ยงให้ตรวจสอบและวิเคราะห์คุณภาพน้ำ
2. พื้นที่ปลูก	- ต้องเป็นพื้นที่ที่ไม่มีวัตถุอันตรายและจุลินทรีย์ที่จะทำให้เกิดการตกค้างหรือปนเปื้อนในผลิตผล	- ตรวจสอบพินิจสภาพแวดล้อม หากอยู่ในสภาวะเสี่ยงให้ตรวจสอบและวิเคราะห์คุณภาพดิน
3. การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร	- หากมีการใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตให้ใช้ตามคำแนะนำหรืออ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร หรือ ตามฉลากที่ขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ - ต้องใช้สารเคมีให้สอดคล้องกับรายการ - ห้ามใช้วัตถุอันตรายที่ระบุในทะเบียนวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ห้ามใช้	- ตรวจสอบสถานที่เก็บรักษาวัตถุอันตรายทางการเกษตร - สารเคมีที่ประเทศคู่ค้าอนุญาตให้ใช้ตรวจบันทึกข้อมูลการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร และสุ่มตัวอย่างวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผลิตผลกรณีมีข้อสงสัย
4. การเก็บรักษาและการขนย้ายผลิตผลภายในแปลง	- สถานที่เก็บรักษาต้องสะอาด อากาศถ่ายเทได้ดีและสามารถป้องกันการปนเปื้อนของวัตถุแปลกปลอม วัตถุอันตรายและสัตว์พาหะนำโรค - อุปกรณ์และพาหนะในการขนย้ายต้องสะอาดปราศจากการปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค - ต้องขนย้ายผลิตผลอย่างระมัดระวัง	- ตรวจสอบพินิจสถานที่ อุปกรณ์ ภาชนะบรรจุชั้นตอนและวิธีการขนย้ายผลิตผล
5. การบันทึกข้อมูล	- ต้องมีการบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร - ต้องมีการบันทึกข้อมูลการสำรวจและการป้องกันกำจัดศัตรูพืช - ต้องมีการบันทึกข้อมูลการจัดการเพื่อให้ได้ผลิตผลคุณภาพ	- ตรวจสอบบันทึกข้อมูลของเกษตรกรตามแบบบันทึกข้อมูล
6. การผลิตให้ปลอดภัยจากศัตรูพืช	- ผลิตผลที่เก็บเกี่ยวแล้ว ต้องไม่มีศัตรูพืชติดอยู่ถ้าพบต้องตัดแยกไว้ต่างหาก	- ตรวจสอบบันทึกข้อมูลการสำรวจศัตรูและการป้องกันกำจัด - ตรวจสอบพินิจผลการคัดแยก
7. การจัดการกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ผลิตผลคุณภาพ	- การปฏิบัติและการจัดการตามแผนควบคุมการผลิต - คัดแยกผลิตผลด้วยคุณภาพไว้ต่างหาก	- ตรวจสอบบันทึกข้อมูลการปฏิบัติและการจัดการเพื่อให้ได้ผลิตผลคุณภาพ - ตรวจสอบพินิจผลการคัดแยก
8. การเก็บเกี่ยว และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว	- เก็บเกี่ยวผลในระยะเวลาที่เหมาะสมตามเกณฑ์ในแผนควบคุมการผลิต - อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บเกี่ยว ภาชนะบรรจุและวิธีการเก็บเกี่ยวต้องสะอาดไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคุณภาพของผลิตผล และปนเปื้อนสิ่งอันตรายที่มีผลต่อความปลอดภัยในการบริโภค	- ตรวจสอบบันทึกการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว - ตรวจสอบพินิจอุปกรณ์ ภาชนะบรรจุ ชั้นตอนและวิธีการเก็บเกี่ยว

หมายเหตุ: ข้อกำหนดในข้อ 1-5 สำหรับกระบวนการผลิตที่ได้ผลิตผลปลอดภัย ข้อกำหนดในข้อ 1-6 สำหรับกระบวนการผลิตที่ได้ผลิตผลปลอดภัยและปลอดจากศัตรูพืช ข้อกำหนดในข้อ 1-8 สำหรับกระบวนการผลิตที่ได้ผลิตผลปลอดภัย ปลอดจากศัตรูพืชและคุณภาพเป็นที่พึงพอใจของผู้บริโภค

ตารางที่ 2 ลำดับข้อกำหนด เกณฑ์ที่กำหนด และวิธีการตรวจประเมินตามมาตรฐาน GAP

ที่มา : ศูนย์เครือข่ายข้อมูลอาหารครบวงจร (2558)

ทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับพื้นที่อันได้แก่ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม ได้ดำเนินการประสานงานในระดับจังหวัดเพื่อให้ความรู้ ส่งเสริม รับรอง ตรวจสอบ โดยพบว่าจังหวัดที่มีผ่านการตรวจประเมินตามมาตรฐาน GAP มากที่สุดในประเทศไทย คือ จังหวัดจันทบุรี โดยมีเกษตรกรทั้งสิ้น 31,123 ราย แปลเพาะปลูกทั้งสิ้น 53,892 แปลง และมีพื้นที่จำนวนทั้งสิ้น 651,698.62 ไร่ อีกทั้งยังมีผู้ขอรับรองอีก 268 ราย 310 แปลง รวม 1,926.45 ไร่ อย่างไรก็ตามพบว่ามีหลายจังหวัดที่มีผลการรับรองต่ำ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงจำนวนผลผลิตด้านการเกษตรที่ไม่ได้มาตรฐานและความปลอดภัยเท่าที่ควร ดังตารางที่ 3

จังหวัด	รอตรวจ			ได้รับการรับรองทั้งหมด			จังหวัด	รอตรวจ			ได้รับการรับรองทั้งหมด		
	ราย	แปลง	ไร่	ราย	แปลง	ไร่		ราย	แปลง	ไร่	ราย	แปลง	ไร่
กระบี่	0	0	0.00	509	1,313	3,899.44	ยะลา	0	0	0.00	2,578	3,297	12,172.28
กทม.	0	0	0.00	140	256	508.87	ยโสธร	1	1	4.00	428	479	1,072.71
กาญจนบุรี	137	208	710.42	733	1,095	5,897.67	ระนอง	0	0	0.00	1,379	2,080	11,216.80
กาฬสินธุ์	1	1	5.00	2,642	3,094	9,251.78	ระยอง	1,076	1,749	10,058.42	3,694	6,579	44,458.92
กำแพงเพชร	0	0	0.00	162	224	2,634.87	ราชบุรี	18	27	117.25	1,212	1,512	17,595.24
ขอนแก่น	51	98	164.10	2,413	3,808	7,191.21	ร้อยเอ็ด	1	1	0.25	709	1,066	859.39
จันทบุรี	268	310	1,926.45	31,123	53,892	651,698.62	ลพบุรี	16	57	38.29	169	334	1,445.25
ฉะเชิงเทรา	49	56	528.54	469	631	6,143.17	ลำปาง	0	0	0.00	5,196	7,446	24,969.74
ชลบุรี	111	243	563.69	379	649	4,218.45	ลำพูน	46	58	200.00	11,479	15,280	70,778.11
ชัยนาท	28	46	54.15	178	222	1,523.26	ศรีสะเกษ	22	25	63.25	1,868	2,135	7,960.27
ชัยภูมิ	0	0	0.00	962	1,087	5,041.69	สกลนคร	300	358	778.30	2,162	2,362	6,952.15
ชุมพร	0	0	0.00	10,261	11,855	84,419.94	สงขลา	0	0	0.00	1,084	2,220	4,253.40
ตรัง	0	0	0.00	557	902	2,991.50	สตูล	0	0	0.00	834	1,143	4,239.11
ตราด	128	220	1,681.50	5,992	11,546	98,830.78	สมุทรปราการ	0	0	0.00	365	460	1,056.69
ตาก	0	0	0.00	797	1,392	7,278.22	สมุทรสงคราม	25	26	69.29	582	743	3,076.46
นครนายก	0	0	0.00	482	691	5,238.80	สมุทรสาคร	7	27	43.97	450	524	5,693.51
นครปฐม	138	272	362.05	1,141	2,003	7,415.53	สระบุรี	81	112	1,106.44	151	344	3,447.04
นครพนม	58	59	226.00	1,691	1,798	5,758.71	สระแก้ว	91	122	863.55	3,930	4,593	68,434.40
นครราชสีมา	182	326	1,634.99	972	1,681	10,420.06	สิงห์บุรี	26	48	42.92	106	359	399.95
นครศรีฯ	0	0	0.00	2,805	3,682	18,743.87	สุพรรณบุรี	60	87	358.65	673	745	4,135.73
นครสวรรค์	23	85	124.66	200	288	1,360.45	สุราษฎร์ธานี	3	13	33.04	3,525	5,714	32,792.00
นนทบุรี	14	24	11.13	271	634	1,399.44	สุรินทร์	6	24	8.40	535	1,131	668.47
นราธิวาส	16	27	67.50	1,634	2,052	5,276.58	สุโขทัย	2	2	3.50	568	696	4,278.30
น่าน	2	2	3.75	5,077	7,377	23,799.41	หนองคาย	2	3	0.29	1,112	1,296	3,952.30
บึงกาฬ	8	8	5.00	476	651	1,438.64	หนองบัวลำภู	0	0	0.00	650	817	1,739.97
บุรีรัมย์	0	0	0.00	1,083	1,554	4,066.10	อำนาจเจริญ	0	0	0.00	343	388	1,126.77
ปทุมธานี	0	0	0.00	381	916	12,350.44	อุดรธานี	0	0	0.00	940	1,122	5,787.94
ประจวบฯ	0	0	0.00	2,664	3,094	39,949.19	อุตรดิตถ์	0	0	0.00	510	719	2,428.27
ปราจีนบุรี	89	125	580.71	862	1,235	11,563.22	อุทัยธานี	1	16	1.81	187	265	1,718.50
ปัตตานี	0	0	0.00	817	966	3,419.81	อุบลราชธานี	4	15	44.00	308	401	688.88
อยุธยา	21	38	84.95	107	193	1,777.28	อ่างทอง	9	29	41.45	73	149	362.89
พะเยา	0	0	0.00	3,366	4,215	17,996.39	เขียงราย	39	43	362.48	9,602	15,315	66,433.11
พังงา	0	0	0.00	981	1,273	6,258.34	เขียงใหม่	28	34	177.60	24,915	44,337	154,699.56

พัสดุ	14	38	84.75	1,152	1,620	97,819.39	เพชรบุรี	79	99	545.96	172	258	1,222.44
พิจิตร	0	0	0.00	403	532	6,194.65	เพชรบูรณ์	0	0	0.00	792	1,122	11,472.73
พิษณุโลก	3	4	1.42	562	887	7,642.98	เลย	119	127	616.50	2,216	2,393	21,275.41
ภูเก็ต	0	0	0.00	182	405	547.08	แพร่	0	0	0.00	1,489	1,905	6,592.50
มหาสารคาม	0	0	0.00	596	772	1,019.39	แม่ฮ่องสอน	0	0	0.00	1,808	3,177	19,317.64
มุกดาหาร	1	1	2.00	239	246	520.63							

ตารางที่ 3 ผลการดำเนินงานมาตรฐาน GAP ณ วันที่ 1 พ.ค. 2564

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร (2564)

1.2 อุปสรรคด้านการจำหน่าย

การที่หน่วยงานภาครัฐต่างๆพยายามที่จะส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตสินค้าการเกษตรที่ได้มาตรฐานการรับรองที่ปลอดภัยเพื่อตนเองและผู้บริโภคนั้น กลับถูกเกษตรกรตั้งประเด็นคำถามเรื่องผลผลิต และราคาสินค้า เมื่อเปรียบเทียบแล้วเกษตรกรจึงไม่ปฏิบัติตามข้อแนะนำ เนื่องจากต้องเสียเวลาเรียนรู้ใหม่ ต้องลงทุนซื้ออุปกรณ์ในการตรวจวัดค่าต่างๆ อีกทั้งราคาไม่คุ้มค่าที่ควร และผู้บริโภคก็ยังต้องการสินค้าในปริมาณที่มากในราคาที่ถูกลง

1.3 เจ้าหน้าที่ตรวจสอบไม่เพียงพอ

เจ้าหน้าที่การให้คำปรึกษาเกษตรกรด้านมาตรฐาน GAP ยังมีปริมาณไม่มากพอครอบคลุมพื้นที่ในประเทศไทย ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ประจำเขตต่างๆ ที่มีหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรนั้นมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อการออกไปตรวจสอบรับรองในหลายพื้นที่พร้อมๆกัน อีกทั้งเมื่อเกษตรกรมีปัญหาและต้องการคำปรึกษาชี้แนะก็ไม่สามารถไปช่วยเหลือได้ทันที จึงถือเป็นอุปสรรคในส่งเสริมให้เกษตรกรเข้ามารับรองมาตรฐาน GAP โดยบทบาทหน้าที่ของที่ปรึกษาเกษตรกร ตามระบบมาตรฐาน GAP หลักเกณฑ์และแนวทางการตรวจรับรองแปลงผลิตสินค้าเกษตร ตามระบบมาตรฐาน GAP (พืช) และหลักการถ่ายทอดความรู้ตามระบบมาตรฐาน GAP การจัดการพันธุ์และศัตรูพืช การประเมินแปลงเบื้องต้นเพื่อปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมกับพื้นที่แบบรายเดี่ยว และแบบกลุ่ม การสอนให้เกษตรกรเข้าใจระบบการบันทึกข้อมูล และการบันทึกในแอปพลิเคชัน DOAE GAP Online และการตรวจประเมินแปลงเบื้องต้นในพื้นที่ได้

1.4 ผู้บริโภคขาดความเข้าใจด้านอาหารปลอดภัย

สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกษตรกรไทยยังคงเพาะปลูกตามความเคยชิน โดยใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมีต่างๆ ยาฆ่าหญ้า ยาฆ่าแมลง เพราะผู้บริโภคยังคงซื้อหากันอย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะขายส่งให้กับผู้ค้ารายย่อย ขายให้กับร้านอาหารต่างๆ อีกทั้งการซื้อเพื่อบริโภคกันในครัวเรือน โดยไม่สนใจที่มาที่ไปของการผลิต เมื่อบริโภคแล้วเกิดปัญหาที่ไม่สามารถตรวจสอบได้ และยังรับสารเคมี สารพิษเข้าร่างกาย ผู้บริโภคส่วนใหญ่ก็มีความรู้และเข้าใจว่าควรรับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ และควรเลือกผักที่มีการกักกันของแมลงบางส่วน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวถือว่าไม่ทันสมัยกับในปัจจุบัน การให้ความรู้แก่ผู้บริโภคจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ

1.5 ผู้ส่งออกมีความต้องการสินค้าที่ผ่านการรับรองมาตรฐานที่มากยิ่งขึ้น

ประเทศไทยถือเป็นผู้ส่งออกผลไม้อันดับต้นๆของโลก ทั้งนี้มาตรฐานพื้นฐานที่สามารถส่งออกได้ที่สากลยอมรับคือ มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เมื่อความต้องการมากแต่จำนวนผลผลิตที่ได้รับการรับรองนั้นไม่เป็นไปตามจำนวนที่ต้องการ ทำให้เกิดการลักลอบนำสินค้าเกษตรที่ไม่ผ่านการรับรองมาสวมสิทธิ์ ซึ่งหากมีการตรวจสอบพบว่ามี การสวมสิทธิ์จะถูกสั่งห้ามนำเข้าการนำเข้าของสินค้าการเกษตรจากแหล่งคัดกรองนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องควบคุมมาตรฐานการส่งออกและส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่ดี (GAP) ให้ได้ตามความต้องการ

โดยสรุปการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไปปฏิบัติ มี 4 ปัจจัยคือ

1. การขอการรับรองมีขั้นตอนที่ซับซ้อน ขัดกับหลักปฏิบัติทั่วไปของเกษตรกร
2. อุปสรรคด้านการจำหน่าย
3. เจ้าหน้าที่ที่ตรวจสอบไม่เพียงพอ
4. ผู้บริโภคขาดความเข้าใจด้านอาหารปลอดภัย และ
5. ผู้ส่งออกมีความต้องการสินค้าที่ผ่านการรับรองมาตรฐานที่มากยิ่งขึ้น ซึ่งถือเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการนำนโยบายการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไปปฏิบัติ สินค้าที่ได้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) มีกลุ่มที่มีความต้องการที่ชัดเจน คือ ผู้ส่งออกสินค้าการเกษตร และกลุ่มผู้บริโภคที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับสินค้าเกษตรปลอดภัย ส่วนกลุ่มประชาชนทั่วไปในประเทศที่ไม่เข้าใจถึงความปลอดภัยในสินค้าเกษตร มักซื้อสินค้าการเกษตรทั่วไปที่ไม่ผ่านการรับรอง

2. เสนอแนะแนวทางการนำนโยบายการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไปปฏิบัติ

การที่จะส่งเสริมให้เกษตรกรทุกรายหันมาทำการเกษตรอินทรีย์ (Organic) คงเป็นเรื่องยาก แต่ไม่ได้หมายถึงการบริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัยจะเป็นไปไม่ได้ สินค้าที่ได้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ถือเป็นทางเลือกให้แก่ผู้บริโภค อีกทั้งผู้ผลิต ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อมปลอดภัยต่อสารเคมีที่เป็นอันตราย จากการศึกษาและได้เข้าร่วมประชุมคณะอนุกรรมการการพาณิชย์ ในคณะกรรมการการพาณิชย์และทรัพย์สินทางปัญญา สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2563 เรื่องพิจารณาศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เพื่อยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตร โดยมีผู้ชี้แจงได้แก่ สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย สมาคมผู้ประกอบการส่งออกทุเรียน มังคุด และกลุ่มเครือข่ายและอาหารปลอดภัย (GAP Net) ซึ่งผู้เขียนได้ทำการวิเคราะห์และศึกษาเพิ่มเติมเพื่อเสนอแนะแนวทางการนำนโยบายการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไปปฏิบัติ ได้ดังนี้

2.1 รัฐบาลควรผลักดันให้สินค้าเกษตรปลอดภัยเป็นวาระแห่งชาติ

ที่ผ่านมาประชาชนผู้บริโภคมีความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับสินค้าเกษตรปลอดภัย คือ สินค้าเกษตรอินทรีย์ (Organic) เท่านั้น จึงทำให้ผู้บริโภคเข้าถึงสินค้าเกษตรปลอดภัยได้ยากเนื่องจากมีราคาที่สูงกว่าสินค้าเกษตรทั่วไป การให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนจึงเป็นสิ่งสำคัญ เมื่อความต้องการบริโภคสินค้าปลอดภัยสูง สินค้าที่ได้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ซึ่งถือว่าได้รับการรับรองความปลอดภัยก็จะได้รับที่นิยม ทำให้เกษตรกรหันมาขอการรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) การผลักดันให้สินค้าเกษตรปลอดภัยเป็นวาระแห่งชาติจะต้องวางรากฐานไปในระบบการศึกษา และระบบสาธารณสุข ซึ่งปัจจุบันมีโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนปลอดภัยได้มาตรฐาน Q ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชน จำนวน 30 แห่ง อีกทั้งโรงเรียนรัฐบางแห่งมีโครงการปลูกผักกินเอง ซึ่งเป็นการปลูกโดยไม่ใช้สารเคมี ซึ่งภาครัฐควรให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง และขยายต่อไปในทุกโรงเรียน อีกทั้งกระทรวงสาธารณสุขควรสนับสนุนให้โรงพยาบาลทุกแห่งใช้สินค้าปลอดภัยได้มาตรฐาน Q เพื่อความปลอดภัยของผู้ป่วย ในส่วนของตลาดสด ตลาดชุมชน ที่ต้องได้รับการรับรองจากกระทรวงสาธารณสุขควรยกระดับให้เป็นตลาดสินค้าปลอดภัยได้มาตรฐาน Q เพื่อเป็นการส่งเสริมสินค้าที่ได้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) และเพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค

2.2 เร่งการพัฒนาบุคลากร/เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้านการให้คำปรึกษาและตรวจสอบการรับรอง

การพัฒนาศักยภาพบุคลากรที่ปฏิบัติในพื้นที่ในฐานะของที่ปรึกษาเกษตรกร ได้แก่ เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมหม่อนไหม สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมพัฒนาชุมชน วิทยาลัยสหกิจภาคเอกชน และเกษตรกรที่เกี่ยวข้องในแปลงใหญ่ ผู้นำเกษตรกร และ Young Smart Farmer ให้มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในเรื่องเกณฑ์กำหนดมาตรฐานปฏิบัติการเกษตรที่ดี (GAP) กับด้านพืชประมง และปศุสัตว์ หรือมาตรฐานสินค้าเกษตรอื่นๆ อาทิ เกษตรอินทรีย์ การพัฒนาระบบการรับรองแบบกลุ่ม มีทักษะการถ่ายทอดความรู้และให้คำแนะนำแก่เกษตรกรเพื่อให้ปฏิบัติตามเกณฑ์ข้อกำหนดมาตรฐาน เพื่อเตรียมความพร้อมเกษตรกรที่จะขอรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

2.3 การพัฒนาเกษตรกรยุคใหม่ให้มีศักยภาพการผลิตตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ได้

การสร้างเกษตรกรยุคใหม่ให้สามารถผลิตตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ได้ และสามารถเป็นเสมือนตัวแทนของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) ในพื้นที่ซึ่งขาดแคลนในปัจจุบัน เพื่อเป็นที่ปรึกษาด้านมาตรฐานสินค้าเกษตรมีความสามารถในการตรวจประเมินเบื้องต้น และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรเพื่อปรับเปลี่ยนการปฏิบัติให้สอดคล้องตามเกณฑ์ของมาตรฐานสินค้าเกษตรได้

2.4 การสร้างการสามารสร้างการรับรู้สินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

ควรเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การสร้างการรับรู้การตระหนักรู้การบริโภคสินค้ามาตรฐาน Q จัดที่พรรคการเมืองและกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานและความปลอดภัยในอาหารทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผลิตและเผยแพร่สื่อด้านมาตรฐานผ่านสื่อโซเชียลมีเดีย ส่งเสริมให้ร้านอาหารใช้วัตถุดิบปลอดภัย Q Restaurant ส่งเสริมช่องทางการตลาดสำหรับสินค้าเกษตรที่ได้ มาตรฐาน GAP/เกษตรอินทรีย์ และส่งเสริมแหล่งจำหน่ายตลาดสด / ซูเปอร์มาร์เก็ตตลาด

2.5 มาตรการสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรรายใหม่ทำตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)

ภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณในการช่วยเหลือเกษตรกรรายใหม่ เนื่องจากเกษตรกรหลายรายมีความต้องการที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) แต่เมื่อดูค่าใช้จ่ายในการปรับเปลี่ยนนั้นมีจำนวนมาก เช่น การจัดทำโรงจัดเก็บอุปกรณ์ อุปกรณ์ในการตรวจความปลอดภัย การปรับเปลี่ยนพื้นที่แปลงปลูก เป็นต้น เกษตรกรบางรายจำเป็นต้องกู้ยืมเพื่อนำมาปรับปรุง ทั้งนี้ภาครัฐควรสนับสนุนเรื่องค่าใช้จ่ายให้แก่เกษตรกรตามความเหมาะสม และควรมีมาตรการลดภาษีให้แก่เกษตรกรควบคู่กันอีกด้วย

โดยสรุปข้อเสนอแนะแนวทางการนำนโยบายการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไปปฏิบัติ ภาครัฐควรเข้ามาบริหารจัดการเพื่อให้ประเทศไทยมีสินค้าการเกษตรที่ปลอดภัย ดังนี้ 1. รัฐบาลควรผลักดันให้สินค้าเกษตรปลอดภัยเป็นวาระแห่งชาติ 2. เร่งการพัฒนาบุคลากร/เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้านการให้คำปรึกษาและตรวจสอบการรับรอง 3. การพัฒนาเกษตรกรยุคใหม่ให้มีศักยภาพการผลิตตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ได้ 4. การสร้างการสามารสร้างการรับรู้สินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย และ 5. มาตรการสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรรายใหม่ทำตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ทั้งนี้หน่วยงานภาคเอกชนควรให้ความร่วมมือในการจัดจำหน่ายและผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ด้วย

อ้างอิง

กรมวิชาการเกษตร (2560). การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP).

ค้นเมื่อ 3 พฤษภาคม 2564 จาก <http://gap.doa.go.th/>

กรมวิชาการเกษตร (2564). GAP Online. ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2564 จาก <http://gap.doa.go.th/>

เครือข่ายเตือนภัยสารเคมีกำจัดศัตรูพืช (2563). ข่าวร้ายปลายปี 2563 ไทยแพนพบผักผลไม้ 58.7% พบสารพิษตกค้างเกินมาตรฐาน. ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2564 จาก <https://www.thaipan.org/highlights/2283> ศูนย์เครือข่ายข้อมูลอาหารครบวงจร (2558). ลำดับข้อกำหนด เกณฑ์ที่กำหนด และวิธีการตรวจประเมินตามมาตรฐาน GAP.

ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2564 จาก <http://www.foodnetworksolution.com/>

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (2556). การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร

(มกช. 9001-2552) ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2564 จาก https://alro.go.th/asean_data/pdf/

ศูนย์เครือข่ายข้อมูลอาหารครบวงจร (2562). การเปรียบเทียบสินค้าเกษตร 3 รูปแบบ. ค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2564

จาก <https://www.organicfarmthailand.com/how-to-obtain-an-organic-vegetable-certificate/>